

NOTA Eeklo - Cocquytstraat (Oost-Vlaanderen)

ADEDE Archeologisch Rapport 1003 - 2023

Van Bosch Elise
Van Eynde Merel

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 1003

Nota
Eeklo - Cocquytstraat
(Oost-Vlaanderen)

VERSLAG VAN RESULTATEN

VAN BOSCH ELISE
VAN EYNDE MEREL

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2023
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
Kaartmateriaal	M. Van Eynde
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

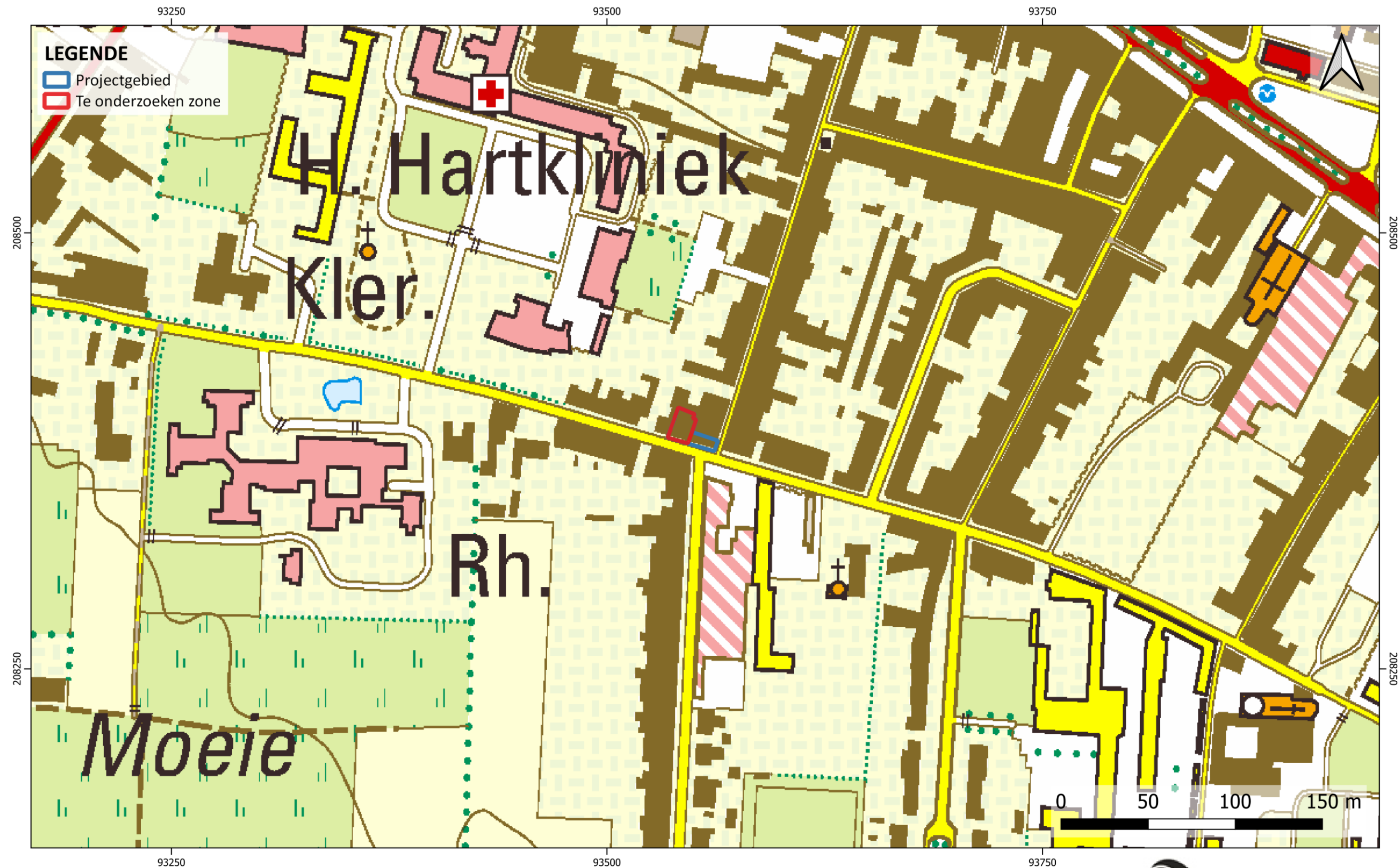
Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 6 -
2	Beschrijvend gedeelte	10
2.1	Situatie terrein.....	10
2.2	Geplande werken	11
2.3	Bureauonderzoek	11
3	Projectspecifiek	12
3.1	Archeologische voorkennis	12
3.2	Aanleiding van het onderzoek.....	12
3.3	Doel van het onderzoek	12
3.4	Randvoorwaarden	12
4	Proefputtenonderzoek (2023C417).....	13
4.1	Werkwijze en strategie.....	13
4.1.1	Motivering onderzoeksstrategie	13
4.1.2	Afwijking voorgesteld Programma Van Maatregelen	13
4.1.3	Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal	13
4.2	Assessmentrapport	17
4.2.1	Methoden, technieken en criteria.....	17
4.2.2	Assessment vondsten.....	18
4.2.3	Assessment stalen	19
4.2.4	Conservatie assessment	19
4.2.5	Assessment sporen en lagen	20
4.2.5.1	Topografie van het onderzoeksgebied	20
4.2.5.2	Stratigrafie en bodemopbouw	22
4.2.5.3	Sporenbestand	27
4.2.5.4	Datering en interpretatie	31
4.2.5.5	Beantwoorden onderzoeksvragen	32
5	Synthese	34
5.1	Besluit gespecialiseerd publiek	34
5.1.1	Archeologische waardering.....	34
5.1.2	Potentieel tot kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek	34
5.2	Besluit breed publiek.....	35
6	Bibliografie.....	36
7	Fotolijst proefputtenonderzoek	37
8	Vondstenlijst proefputtenonderzoek.....	38

9	Sporenlijst proefputtenonderzoek	39
10	Murenlijst proefputtenonderzoek.....	40
11	Lijst van figuren	41

1 Administratieve fiche

Projectcode	Proefputten: 2023C417
Site	EEKLO – Moeie/Cocquytstraat
Projectsigle ADEDE	EEK-MOE
Ligging	Cocquytstraat 98, 9900 Eeklo, Oost-Vlaanderen
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Kadaster	Eeklo, Afdeling 2, sectie E, perceel 1433/2N en 1433/2M
Soort onderzoek	Proefputtenonderzoek
Aard van de vervolgwerven	Sloop loods, nieuwbouw meersgezinswoning
Uitvoerder	ADEDE bv
Erkenningsnummer ADEDE bv	2015/00058
Erkend archeoloog	Katrien Van Den Berghe OE/ERK/ARCHEOLOG/2021/00006
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bv
Bibliografische referentie	Van Bosch E., Van Eynde M., 2023, Nota Cocquytstraat in Eeklo (Oost-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 1003, Gent.
Grootte onderzoeksgebied	Projectgebied: Ca. 315 m ² Onderzoeksgebied: 210 m ²
Periode uitvoering	Maart 2023
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Proefsleuven- en proefputtenonderzoek, Prospectie met ingreep in de bodem

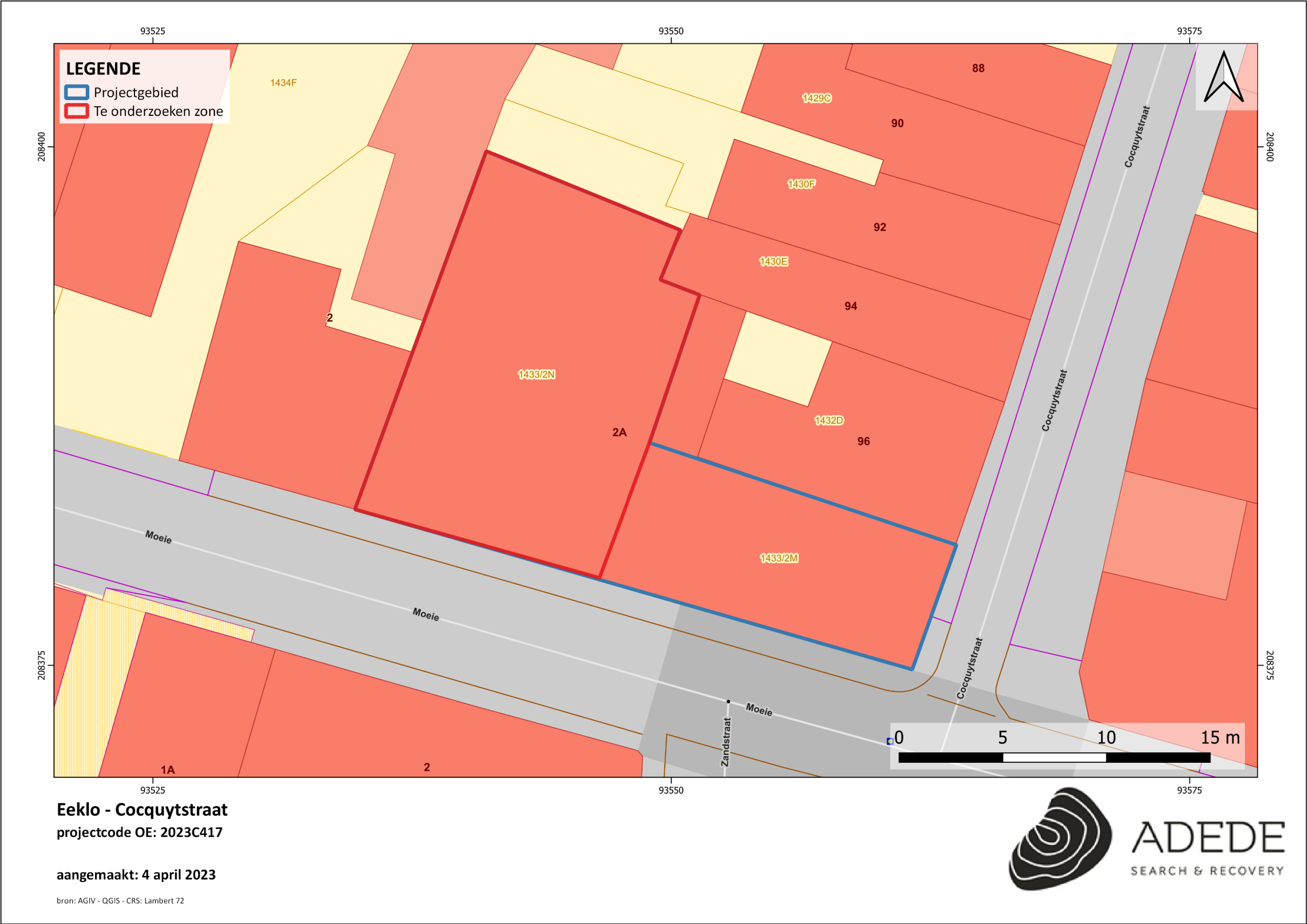

Eeklo - Cocquytstraat
projectcode OE: 2023C417

aangemaakt: 4 april 2023

bron: AGIV - QGIS - CRS: Lambert 72

2 Beschrijvend gedeelte

2.1 Situatie terrein

Het onderzoeksgebied was tot recent in gebruik als loods en was niet onderkelderd. Bij het opmaken van de archeologienota heeft er een terreinbezoek plaatsgevonden. Hieruit bleek dat er enkele kleinere (water)putten onder de loods aanwezig zijn, met een diepte van 90cm tot 120cm. De loods zelf had een fundering tot vorstvrije diepte van 80 cm onder het maaiveld. Op het moment van het proefputtenonderzoek was de loods tot op het maaiveld gesloopt. Het gehele onderzoeksgebied was dusdanig op verschillende wijzen verhard. Het was een kleine oppervlakte, met aangrenzende bebouwing en er was alreeds puin aanwezig.

Figuur 1: Overzicht op het onderzoeksgebied.

2.2 Geplande werken

“De opdrachtgever plant op het plangebied aan de straatzijde van de Moeie een nieuwe meersgezinswoning met twee verdiepingen. Hier dient bijgevolg eerst de loods te worden gesloopt. Het woonhuis met achterbouw aan de Cocquytstraat blijft ongewijzigd.

De oppervlakte van het plangebied waar de geplande werken zullen plaatsvinden betreft ongeveer 210m², waarbij de meersgezinswoning een grondoppervlakte zal hebben van ca. 172m² en een zone aan de noordzijde met een totaaloppervlakte van 42m² tot tuinzone verwordt. In de tuinzone worden twee sceptische putten ingebed tot een diepte van 3m en eveneens wordt in functie van de geplande meersgezinswoning een nieuw rioleringsnetwerk voorzien die niet dieper zal komen dan de geplande fundering. De nieuwe meersgezinswoning zal niet onderkelderd worden en krijgt een fundering tot op een diepte van maximaal 1m onder het huidige maaiveld.”¹

2.3 Bureauonderzoek

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt verwezen naar de bekrachtigde archeologienota met id-nummer 15864².

¹ Muller 2020, 11.

² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/15864>

3 Projectsamenhang

3.1 Archeologische voorkennis

Binnen het onderzoeksgebied is tot op heden nog geen archeologisch (voor)onderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. In de omgeving van het projectgebied zijn wel een aantal CAI-meldingen terug te vinden die in de databank van de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) zijn opgenomen. In een straal van 1 km zijn er voornamelijk sporen van menselijke aanwezigheid vanaf de Middeleeuwen teruggevonden, enkele losse vondsten uit de Steentijden en een mogelijke Romeinse vondst zijn ook opgetekend.

Op een aangrenzend perceel werd recent ook een bureauonderzoek uitgevoerd, waarbij uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem doormiddel van proefsleuven geadviseerd werd, maar dit werd tot op heden nog niet uitgevoerd.³

3.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag voor een stedenbouwkundige handeling waarbij het plangebied in een vastgestelde archeologische zone ligt, de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

3.3 Doel van het onderzoek

De prospectie met ingreep in de bodem had tot doel het vaststellen, evalueren en waarderen van de mogelijke archeologische resten die op de locatie aanwezig zijn, dit in het kader van de opmaak van de archeologienota voor het hele onderzoeksgebied.

3.4 Randvoorwaarden

N.v.t.

³ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/23442>

4 Proefputtenonderzoek (2023C417)

4.1 Werkwijze en strategie

4.1.1 Motivering onderzoeksstrategie

Zie goedgekeurde archeologienota (ID 15864) met vigerend Programma van Maatregelen.⁴

4.1.2 Afwijking voorgesteld Programma Van Maatregelen

Bij de uitvoering van het veldwerk werd zo goed als mogelijk het oorspronkelijk voorgestelde puttenplan gevolgd. Conform de voorwaarden bij de aktename werd in elke proefput tot in de C-horizont gegraven, door de omstandigheden op het terrein was het niet mogelijk een volledig vlak aan te leggen op dit niveau. Tijdens het graven werd er vastgesteld dat het grondwater vrij hoog stond en hierdoor in de putten stroomde. Hierdoor ontstond instortingsgevaar van de wanden van de werkputten en diende ook rekening gehouden te worden met de stabiliteit van de muren op de perceelsgrenzen.

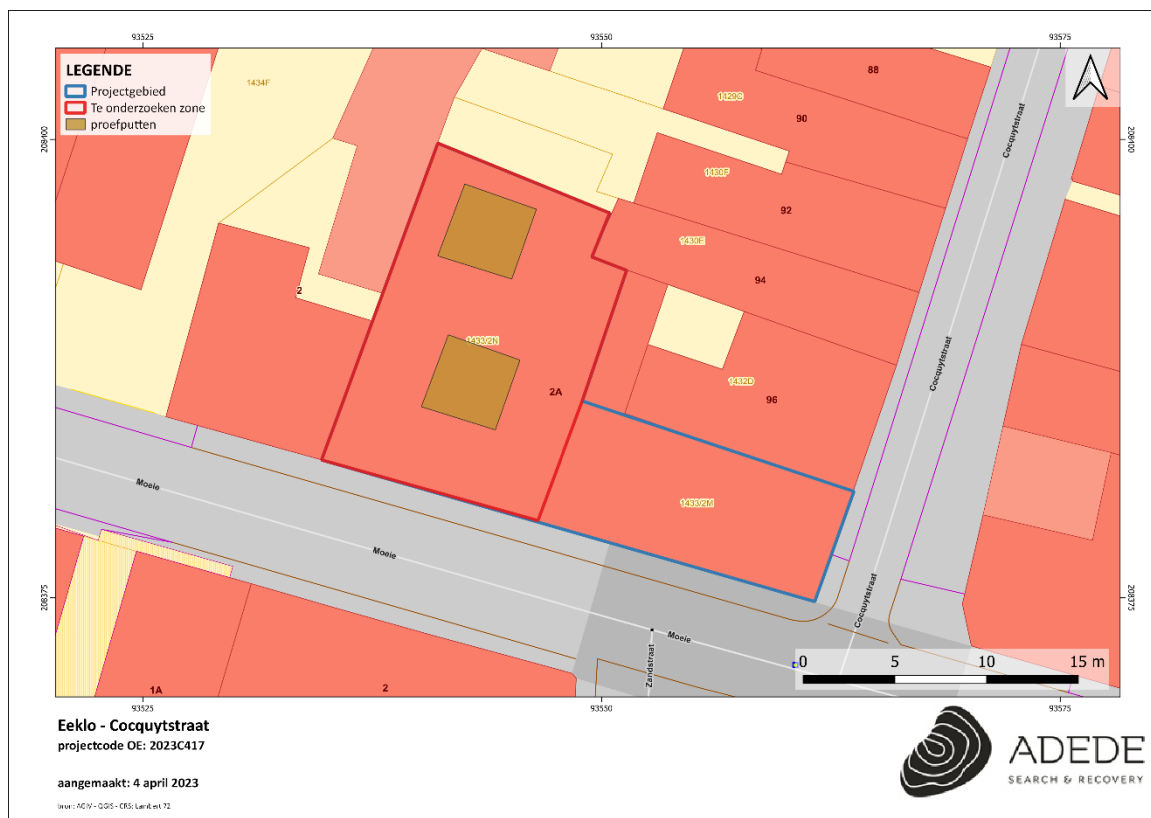
4.1.3 Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal

Bij de uitvoering van het veldwerk werd dus zo goed als mogelijk het oorspronkelijk voorgestelde puttenplan gevolgd. Wegens de aangrenzende bebouwing diende er een veilige afstand behouden te worden, het aanwezige puin, huidige verharding en het grondwaterniveau werd de uitgraving van de proefputten bemoeilijkt.

Tijdens het onderzoek werden in totaal 2 profielen geregistreerd, in elke proefput één. Er werden in totaal twee proefputten aangelegd van ca. 4 x 4 m. In totaal bedroeg de onderzochte oppervlakte ongeveer 34 m² binnen een onderzoeksgebied van 210 m² stemt dit overeen met 16,2% van het terrein dat onderzocht werd. Voor dit specifieke onderzoeksgebied kon met deze proefputten voldoende kennis vergaard worden om een gefundeerde inschatting te maken van het archeologisch potentieel van het terrein.

In de proefputten werden enkele recente muur- en funderingsresten aangetroffen. Er werd getracht vondsten te recupereren uit de aanwezige lagen om een relatieve datering te bekomen van deze lagen/sporen en verkleuringen. Er werden in totaal 3 vondsten (2 vondstnummers) aangetroffen. Deze worden later verder besproken. Tijdens het onderzoek werden 6 spoornummers uitgedeeld.

⁴ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/15864>

Figuur 2. Voorgesteld proefputtenplan volgens PVM ⁵ (boven) en uitgevoerd proefputtenplan (onder).

⁵<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/15864>

Het archeologisch veldwerk werd uitgevoerd op 30 maart 2023 door Katrien Van Den Berghe (erkend archeoloog type 1, ADEDE bv) en Elise Van Bosch (archeoloog, ADEDE bv).

De verwerking van de resultaten en de opmaak van het assessmentverslag werd uitgevoerd door Katrien Van Den Berghe, Elise Van Bosch en Merel Van Eynde. De digitale plannen werden hierbij verwerkt in QGIS en de lijsten in Microsoft Excel.

Voor het graaf- en opvulwerk werd gebruik gemaakt van een kleine graafmachine van ongeveer 1,7 ton met een tandeloze graafbak van ongeveer 0,40 en 1,00 m breed. Na het uitgraven met deze graafmachine werden de verschillende archeologische niveaus manueel opgeschoond. Vervolgens werden de putten gedocumenteerd (gefotografeerd en digitaal ingetekend). Het afgraven gebeurde gescheiden waarbij de teelaarde van de onderliggende lagen werd gescheiden om tijdens het dempen van de sleuven de oorspronkelijke bodemopbouw zo goed mogelijk te herstellen.

De bodem werd laagsgewijs afgegraven tot op het eerste archeologische relevante én leesbare niveau, na de registratie van het eerste niveau werd verdiept naar het volgende archeologische niveau. De registratie van de sporen en profielen gebeurde conform de CGP §8.6. Het vlak, alle sporen en de referentieprofielen zijn gefotografeerd en digitaal ingetekend. De foto's werden genomen met een Samsung Galaxy S8. Alle werkputten zijn ingemeten in Lambert-72 coördinaten met behulp van een GPS van het type Septentrio AsterX-U.

Er werden in totaal twee profielen aangelegd, opgeschoond en geregistreerd (één per werkput), om zodoende een beter inzicht te krijgen in de bodemopbouw/stratigrafie van het projectgebied. De diepte van de archeologische vlakken werd door de projectleider, tevens erkend archeoloog, bepaald. Zoals reeds vermeld diende bij het aanleggen van de werkputten rekening gehouden worden met het grondwater en veiligheidsoverwegingen.

De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene Waterpassing (TAW). Alle sporen werden gefotografeerd en beschreven.

4.2 Assessmentrapport

4.2.1 Methoden, technieken en criteria

Het assessment van de sporen gebeurde grotendeels bij de uitvoering van het veldwerk. Dit werd bijgestuurd, verfijnd en aangepast op basis van de digitale plannen en coupetekeningen, de foto's en de spoorbeschrijvingen achteraf. Natuurwetenschappelijke dateringen waren niet voorhanden. De interpretatie van de sporen is voornamelijk gebaseerd op de vorm, de kleur, de aflijning en de structuurvulling zoals waargenomen in het vlak. Normaliter kan men een deel van de aangetroffen sporen "dateren" op basis van vondstmateriaal in hun (op)vulling. Toch dient men voor ogen te houden dat het gebruik van vondstmateriaal als daterend element niet zaligmakend is. Vondstmateriaal kan namelijk sporen relatief dateren. Soms is het materiaal niet goed dateerbaar en zelfs wanneer dat wel zo is, dient de vraag gesteld te worden wat de relatie is met het betreffende spoor en waar het zich in dat spoor bevindt. Vondsten kunnen immers op velerlei wijzen in de grond terechtkomen. Indien een site gedurende een lange periode in gebruik is geweest, dient rekening gehouden te worden met fenomenen als opspit en zwerfvuil, die het dateren van sporen kunnen bemoeilijken.

Bij uitvoering van onderhavig veldwerk werden 3 vondsten aangetroffen. Deze werden voornamelijk gehaald uit de Ap horizont, waardoor ze niet meteen als primaire contexten te beschouwen zijn.

De datering van aanwezige muurresten is gebeurd aan de hand van stratigrafie en op basis van aanwezige baksteenformaten. Echter ook hier moet rekening gehouden worden met hergebruik van vroeger te dateren bakstenen in een latere fase. Vooral omdat het grootste deel van de aanwezige muurresten funderingen betreft, waarin hergebruik veelvuldig voorkomt.

4.2.2 Assessment vondsten

Er werden in totaal 2 vondstnummers uitgeschreven voor in totaal 3 vondsten. Deze vallen allen in de categorie van aardewerk. Alle vondsten werden aangetroffen bij de aanleg van de archeologische vlakken en ze zijn allemaal afkomstig uit de Ap-horizont.

Tabel 1: Inventaris aangetroffen vondsten

Inventari snr.	W P	Vla k	Materiaalcate gorie	Aant al	Datering	Beschrijving
1	1	1	AW	2	16 ^{de} -17 ^{de} eeuw	Rood bakkend glazuur met rand en Beige bakkend met wit glazuur en blauwe tekening
2	2	1	AW	1	14 ^{de} eeuw	Rood bakkend met aanzet handvat en groenige glazuur

Vondst 1 bevat twee scherven die aangetroffen werden in de Ap-horizont van werkput 1. De ene scherf is een oxiderend gebakken rand met Y-vormige doorsnede en een uitgesproken doorn. De scherf was aan de buitenzijde geglazuurd met een koperhoudend loodglazuur.

De andere scherf komt van een bord in faience met een blauwe beschildering en tinglazuur. Dit type aardewerk kent zijn opkomst vanaf de 16de-17de eeuw⁶, maar wordt ook in recentere periodes nog vervaardigd.

Figuur 4: Aardewerk uit INV 1

In werkput 2 werden een scherf aangetroffen. Het gaat om een randfragment in rood aardewerk met een koperhoudend loodglazuur. Het fragment is afkomstig van een voorraadpot met een

⁶ De Groote 2014, 204 en 378.

rechttopstaande, verdikte en bovenaan afgeplatte rand die licht ondersneden is en een dekselgeul heeft, zonder hals (L42D). Dit randtype komt voor in contexten uit de 14de eeuw.⁷

Figuur 5: Vondst 2

4.2.3 Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het proefputtenonderzoek.

4.2.4 Conservatie assessment

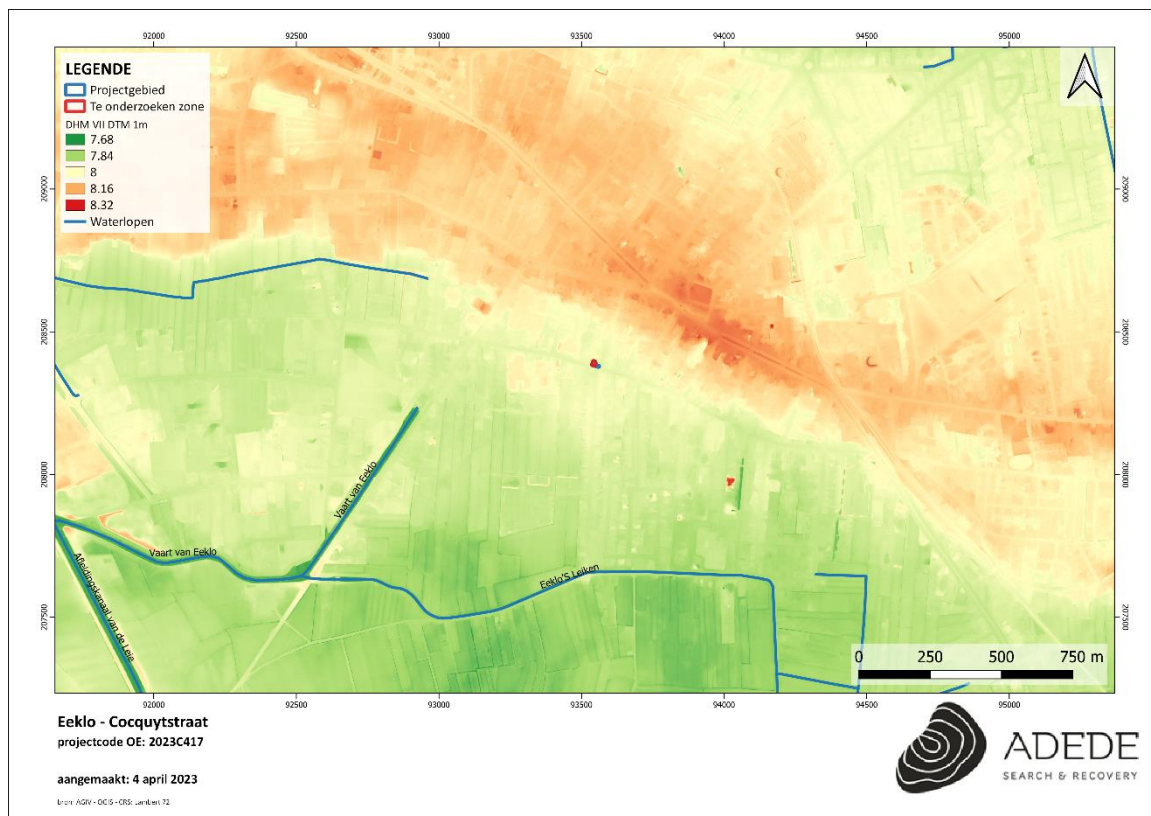
Niet van toepassing.

⁷ De Groote 2014, 277.

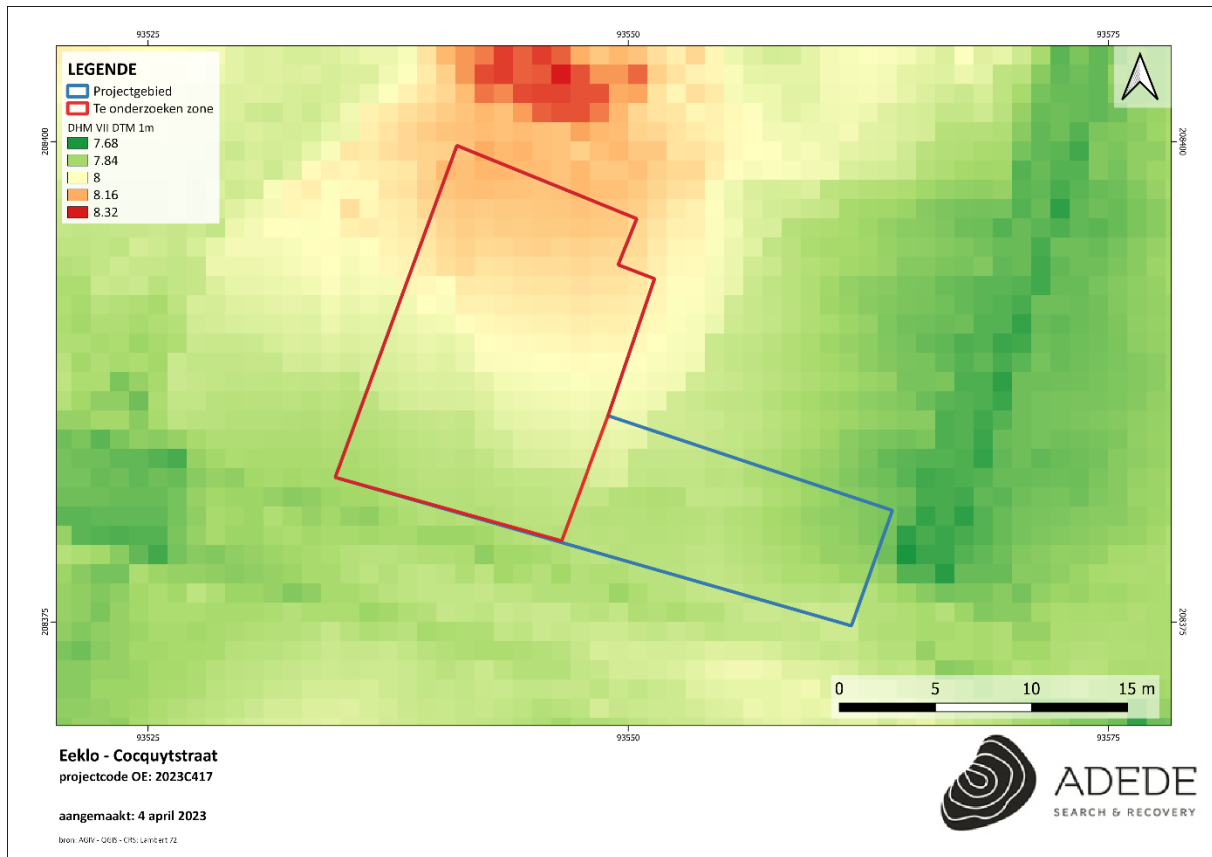
4.2.5 Assessment sporen en lagen

4.2.5.1 Topografie van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen aan het kruispunt van de Moeie – Cocquystraat – Zuidmoerstraat en de Zandstraat aan de rand van het historische centrum van Eeklo op een hoogte van ongeveer 8,00m + TAW. Op een grotere schaal is het te situeren op de zuidelijke flank van de oostwest georiënteerde dekzandrug Maldegem-Stekene. Het centrum van Eeklo zelf is gelegen rond de historische Sint-Vincentiuskerk, op een 9 à 10 m hoge top van de zandrug, omgeven door een vrij nat landschap, op de grens tussen de waterbekkens van de Schelde in het oosten en de Brugse Polders in het westen. In die natte zandgebieden stromen onder meer de Lieve in het westen, de Bruggravenstroom in het zuiden en de Isabellabeek in het noordoosten. De dichtstbijzijnde waterloop is Eeklo's Leiken dat tot op 600m afstand ten zuiden van het plangebied stroomt.

Figuur 6. Digitaal hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m.

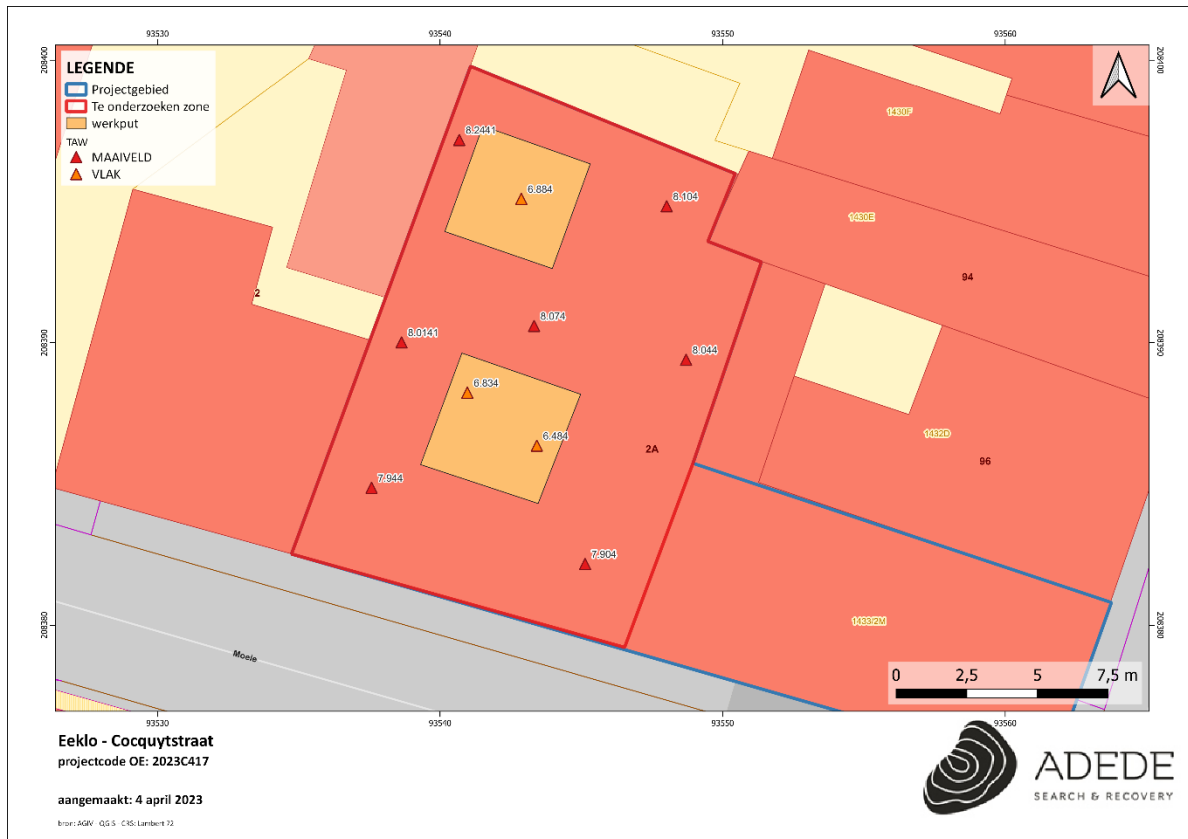

Figuur 7: Digitaal hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m: detail

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden zowel het hoogteverloop van het maaiveld, als de diepte van het archeologisch vlak systematisch voor heel het onderzoeksgebied ingemeten ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing (TAW).

De resultaten van de metingen op het maaiveld komen overeen met het DTM. De hoogtemetingen in het onderzoeksgebied schommelen tussen 7,9 m TAW en 8,2 m TAW. Vanuit de straatzijde in het zuiden loopt het dusdanig in een licht stijgende lijn naar het noorden met een hoogteverschil van ongeveer 30 cm. Gezien de aanwezige verharding is de kans zeer groot dat dit beperkt hoogteverschil ten wijten is aan een nivellering van het terrein voor de bouw van de loods.

Er werden verschillende archeologische vlakken aangelegd tijdens het onderzoek. Deze verschillen naar gelang de aanwezigheid of afwezigheid van archeologische sporen en structuren. Het eerste vlak werd aangelegd ter hoogte van de onderzijde van de funderingen op ongeveer 7,7 m TAW, dus min of meer 50 cm onder het bestaande maaiveld. Op dit niveau bestond de bodem nog steeds uit de homogene Ap horizont en konden er geen relevante archeologische sporen waargenomen worden. Bij de aanleg van het tweede vlak werd er getracht tot de C horizont te graven. Deze werd waargenomen op ongeveer 6,8 m TAW. Op deze diepte was de bodem zeer nat, waardoor dit vlak zeer moeilijk geregistreerd kon worden.

Figuur 8: TAW metingen maaiveld en vlak 2

4.2.5.2 Stratigrafie en bodemopbouw

Bodemtypekaart⁸

Volgens de bodemtypekaart ligt het plangebied volledig op het kunstmatige bodemtype OB, wat een verwijzing is naar kunstmatige gronden waarbij het originele bodemprofiel door ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd is.

In de nabije omgeving van het projectgebied komen ook bodemtypes ZcP en ZdP voor. Dit zijn matig droge en matig natte zandbodems zonder profiel of met onbepaald profiel.

⁸ Van Ranst E. & Sys C., 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.

Figuur 9: Bodemtypekaart met aanduiding van projectgebied en onderzoeksgebied

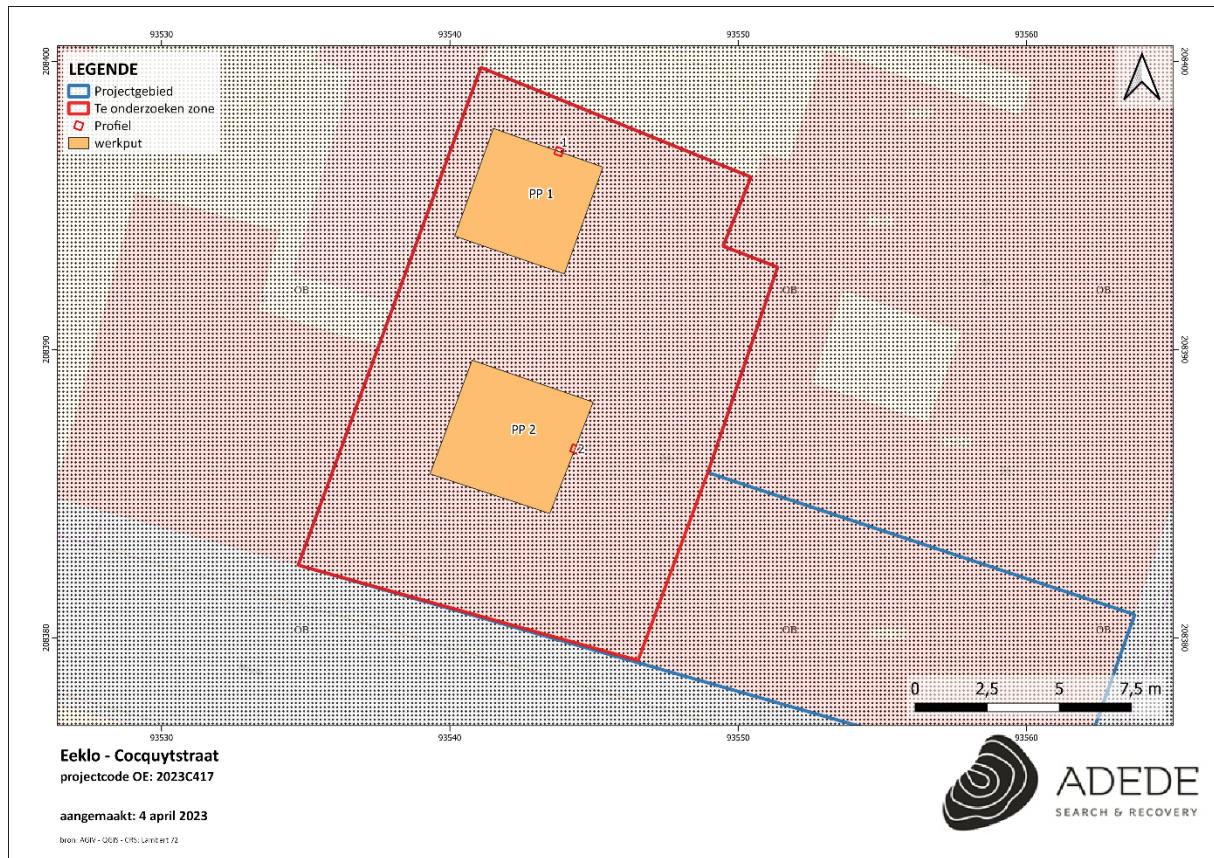
Stratigrafie

Tijdens het onderzoek werd in elke proefput een profiel geregistreerd. De profielen werden aangelegd tot op het laatste vlak.

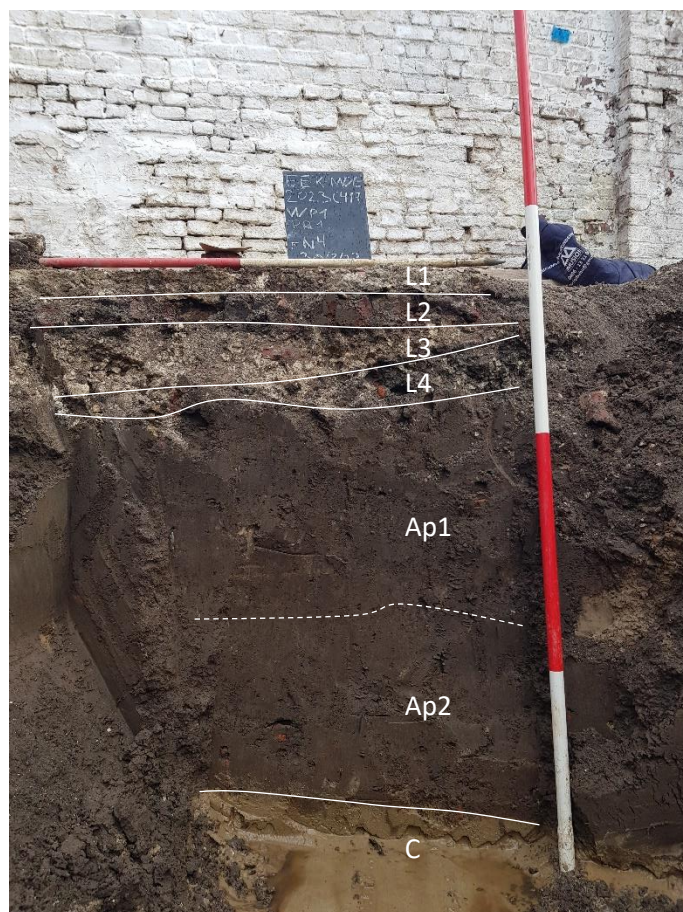
De bovenste 30cm-50cm bestond in beide profielen uit verschillende lagen verharding en stabilisé. Deze lagen zijn vermoedelijk eerder recent te dateren en zijn mogelijk ontstaan bij een nivellering van het terrein en de oprichting van de loods. In alle putten werden de sporen meteen onder het maaiveld aangetroffen en hadden deze een diepte tot ongeveer 50cm onder het maaiveld, de sporen werden dus voornamelijk omgeven door deze antropogene en aangevoerde lagen.

Onder deze eerder recent te dateren lagen waren Ap-horizonten aanwezig. Deze hebben een dikte van ongeveer 1m en bevatten weinig baksteenfragmenten. Met de hierboven beschreven recente lagen erbij gerekend kan gesteld worden dat de moederbodem zich vandaag de dag ongeveer 130 tot 15cm onder het maaiveld bevindt. De Ap-horizonten waren over het algemeen vrij homogeen en hadden allemaal een zandige textuur. Uit enkele van deze lagen konden vondsten verzameld worden. Voor een specifieke beschrijving van de lagen verwijzen we naar onderstaande tabellen onder de respectievelijke foto's van de profielen.

Onder de Ap-horizonten kon de moederbodem aangesneden worden op een hoogte tussen 6,48 en 6,88m TAW. Deze moederbodem leek te bestaan uit een beige tot geel nat zand.

Figuur 10: Locaties van de geregistreerde profielen

Figuur 11: Foto van profiel in proefput 1

Beschrijving lagen in profiel in proefput 1	
Laag 1	Beton
Laag 2	Baksteen
Laag 3	Puinlaag met baksteen- en mortelfragmenten
Laag 4	Zwartbruin zand met baksteen- en mortelfragmenten
Ap1	Homogeen zwartbruin zand met weinig baksteenfragmenten
Ap2	Homogeen donkerbruin zand met weinig baksteenfragmenten
C	Beige tot geel nat zand

Figuur 12: Foto van profiel in proefput 2

Beschrijving lagen in profiel in proefput 2	
Laag 1	Beton
Laag 2	Zwartgrijs zand met puin (baksteen- en mortelstukjes)
Laag 3	Beige zand met puin (baksteen- en mortelstukjes)
Laag 4	Donkergrijze steenslag
Laag 5	Zwartgrijs zand met puin (baksteen- en mortelstukjes) en steenslag
Ap	Homogeen donkerbruin zand met weinig baksteenfragmenten
C	Beige tot geel nat zand

4.2.5.3 Sporenbestand

Er werden in de aanlegde vlakken in totaal 6 spoornummers uitgedeeld, dit zijn allemaal muurresten of funderingen. De sporen zullen per werkput besproken worden.

Figuur 13: Allesporenplan vlak 1

Proefput 1

In proefput 1 werden twee vlakken aangelegd. In deze vlakken konden ophogingslagen en fundering voor opgaand muurwerk waargenomen worden. Spoornummers 1, 2, 3 werden uitgedeeld in deze werkput.

In vlak 1, zichtbaar vanaf het maaiveld tot 0,50 -mv werden de funderingsresten (spoor 1) van een bakstenen muur aangetroffen. Het verloop van de muur kon worden teruggevonden in de oostelijke perceelsgrens. De bakstenen waren rood met afmetingen van 21 x 12 x 5 cm en gemetst in een staand verband, gevoegd met een harde witgrijze cementmortel. Gezien het gebruik van cement op grotere schaal slechts vanaf het einde van de 19de eeuw⁹ te dateren is, kan deze funderingsmuur als subrecent beschouwd worden. Dit muurfragment bestond uit 8 baksteenlagen. Loodrecht aan deze muur loopt de fundering van een tussenmuur (spoor 2). Die sluit aan op een parrallel aan spoor 1 gelegen derde funderingsmuur (spoor 3). De bakstenen van de tussenmuur liggen in kopverband, het verband van de derde muur was niet te herkennen. Spoor 2 vertoonde centraal een verzakking van het metselwerk en bestond uit drie baksteenlagen. Spoor 3 startte niet meteen onder het maaiveld en bevatte maar 5 baksteenlagen. Het is mogelijk dat de drie missende bovenliggende baksteenlagen reeds verwijderd waren.

Bij alle muren in deze werkput werd gebruikgemaakt van dezelfde materialen. Tussen de muren waren aan het oppervlak verschillende verhardingen en stabilisélagen aanwezig. De basis van de funderingen bevonden zich in de onderliggende Ap-horizont.

Gezien het feit dat de sporen met elkaar in verband staan en dezelfde materialen gebruikt werden bij hun constructie kan aangenomen worden dat deze sporen gelijktijdig waren en dus allemaal een subrecente aard hebben.

⁹ Le Noir 2017, 11

Figuur 14: Proefput 1 vlak 1: sporen 1 tot en met 3

In het tweede vlak werden in de C-horizont geen sporen aangetroffen.

Proefput 2

In proefput 2 is een gelijkaardige situatie waar te nemen. In deze put waren de spoornummers 4, 5 en 6 uitgedeeld.

Net als bij de sporen in werkput 1 bevonden de sporen in werkput 2 zich bijna meteen onder het maaiveld en gingen deze ongeveer 50cm diep de bodem in.

Spoor 4 heeft een noord-zuid oriëntatie en bestaat uit 8 baksteenlagen in oranje, gele en rode bakstenen in kruisverband. Er werd gebruikgemaakt van een harde lichtgrijze cementmortel. Gezien het gebruik van cement op grotere schaal slechts vanaf het einde van de 19de eeuw¹⁰ te dateren is, kan dit muurfragment als subrecent beschouwd worden. Aangezien de mortel niet weggeschraapt werd en uit de voegen gelopen is, kon het gebruikte baksteenformaat niet gemeten worden. Het feit dat dit metstelwerk niet mooi afgewerkt werd, wijst erop dat dit muurfragment niet zichtbaar was.

Spoor 5 maakte een loodrechte hoek met spoor 4 en is ten zuiden ervan gelegen. Dit muurfragment bestond uit rode bakstenen van 21 bij 9 bij 5cm die in elkaargemetst werden met een harde witgrijze cementmortel in een staand verband. Enkele bakstenen tonen nog restanten van bepleistering.

¹⁰ Le Noir 2017, 11

De 6 baksteenlagen van spoor 6 waren meteen onder een dun laagje beton gelegen. Het spoor bestaat uit oranje, gele en rode bakstenen van 9cm breed en 5cm hoog. Ook hier werd een harde witgrijze cementmortel gebruikt. De baksteenlagen zijn getrapt aangelegd. Spoor 6 bevindt zich parallel aan spoor 4 met een tussenafstand van 95cm.

Figuur 15: Proefput 2 vlak 1: sporen 4 (boven), 5 (linksonder) en 6 (rechtsonder).

Net als in werkput 1 werden in het tweede vlak (in de C-horizont) geen sporen aangetroffen.

4.2.5.4 Datering en interpretatie

Eeklo heeft nooit een stadsomwalling gehad, waardoor de afbakening van de archeologische zone gebaseerd is op de spreiding van de bebouwing in de stadskern, zoals weergegeven op historisch kaartmateriaal.¹¹ In het bureauonderzoek werd gesteld dat de bebouwing in het terrein kon teruggaan tot 1693.¹² Het proefputtenonderzoek staagde er echter niet in dit te bevestigen. Bij het onderzoek werden namelijk enkel subrecente funderingsmuren gevonden die ten vroegste in de 19de eeuw geplaatst kunnen worden. Enkele van deze muren waren zelfs al zichtbaar vanaf het oppervlak, wat deze subrecente aard verder bevestigt. De vondsten zijn wel te linken aan oudere periodes, maar deze bevinden zich niet in gesloten contexten, waardoor ze op velerlei manieren in de bodem beland kunnen zijn.

¹¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/300594>

¹² Muller 2020, 49.

4.2.5.5 Beantwoorden onderzoeksvragen

- ***Zijn er binnen de contouren van het onderzoeksgebied sporen terug te vinden met archeologisch en/of cultuurhistorisch relevante waarde?***

In het bureauonderzoek werd gesteld dat de bebouwing in het terrein kon teruggaan tot 1693.¹³ Het proefputtenonderzoek staagde er echter niet in dit te bevestigen. Bij het onderzoek werden namelijk enkel subrecente funderingsmuren gevonden die ten vroegste in de 19de eeuw geplaatst kunnen worden. Enkele van deze muren waren zelfs al zichtbaar vanaf het oppervlak, wat deze subrecente aard verder bevestigt. De archeologische en cultuurhistorische waarde van de sporen is dus beperkt.

- ***Wat is de aard, kwaliteit en informatiewaarde van deze sporen?***

Het gaat hier voornamelijk om funderingsresten. Deze sporen waren over het algemeen gezien goed bewaard, dit is waarschijnlijk te danken aan hun subrecente aard. De bovenzijde van veel van de muurresten was nog bewaard tot op het maaiveld.

- ***Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?***

Bij het onderzoek werden enkel subrecente funderingsmuren gevonden die ten vroegste in de 19de eeuw geplaatst kunnen worden. Enkele van deze muren waren zelfs al zichtbaar vanaf het oppervlak, wat deze subrecente aard verder bevestigt.

De vondsten zijn wel te linken aan oudere periodes, maar deze bevinden zich niet in gesloten contexten, waardoor ze op velerlei manieren in de bodem beland kunnen zijn.

- ***Kunnen er verschillende bouwfases onderscheiden worden in de gevonden sporen?***

Neen, de funderingsmuren behoorden allemaal tot dezelfde bouwfase.

- ***Zijn er sporen aanwezig die terug te dateren zijn tot de bebouwing zoals zichtbaar op de schets van Eeklo van 1693 of de Tiendenkaart van 1753?***

Neen, de aangetroffen sporen zijn subrecent. Verder is de bebouwing die weergegeven staat op de Tiendenkaart van 1753 voornamelijk langs de Cocquytstraat gelegen en niet langs de Moeie.

- ***Zijn er sporen teruggevonden van structuren die nog vroeger terug te dateren zijn (voor de 17e eeuw?)***

Neen, alle aangetroffen sporen waren subrecent.

- ***Kunnen er binnen de site zones met verschillende functionaliteit herkend worden?***

Neen, de opbouw van de sporen is zeer gelijkend in beide werkputten, waardoor geen onderscheid tussen de twee gemaakt kan worden.

¹³ Muller 2020, 49.

- ***Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied?***

Niet van toepassing. De aangetroffen sporen zijn subrecent, waardoor verder onderzoek slechts in beperkte mate nieuwe inzichten met zich mee kan brengen en dus slechts een beperkte kenniswinst met zich mee zou brengen.

5 Synthese

5.1 Besluit gespecialiseerd publiek

5.1.1 Archeologische waardering

In opdracht heeft ADEDE in maart 2023 een proefputtenonderzoek uitgevoerd op een terrein gelegen aan de Cocquytstraat/Moeie te Eeklo. Het onderzoek werd uitgevoerd naar aanleiding van de geplande inplanting van een meergezinswoning. Deze ingreep betekent immers een bedreiging voor het aanwezige bodemarchief.

Eeklo heeft nooit een stadsomwalling gehad, waardoor de afbakening van de archeologische zone gebaseerd is op de spreiding van de bebouwing in de stadskern, zoals weergegeven op historisch kaartmateriaal.¹⁴ In het bureauonderzoek werd gesteld dat de bebouwing in het terrein kon teruggaan tot 1693.¹⁵ Het proefputtenonderzoek staagde er echter niet in dit te bevestigen. Bij het onderzoek werden namelijk enkel subrecente funderingsmuren gevonden die ten vroegste in de 19de eeuw geplaatst kunnen worden. Enkele van deze muren waren zelfs al zichtbaar vanaf het oppervlak, wat deze subrecente aard verder bevestigd. De vondsten zijn wel te linken aan oudere periodes, maar deze bevinden zich niet in gesloten contexten, waardoor ze op velerlei manieren in de bodem beland kunnen zijn.

Gezien de subrecente aard van de sporen en de schaarste aan vondsten kan verder onderzoek slechts in beperkte mate nieuwe inzichten met zich mee brengen en zal dit dus slechts een beperkte kenniswinst met zich mee brengen. Hierdoor is verder onderzoek op dit terrein niet opportuun en acht ADEDE bv voor dit onderzoeksgebied verder onderzoek niet noodzakelijk.

5.1.2 Potentieel tot kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek

Gelet op het feit dat de aangetroffen sporen allemaal van subrecente aard zijn, kan verder onderzoek slechts in beperkte mate nieuwe inzichten met zich mee brengen en zal dit dus slechts een beperkte kenniswinst met zich meebrengen. Hierdoor is verder onderzoek op dit terrein niet opportuun en acht ADEDE bv voor dit onderzoeksgebied verder onderzoek niet noodzakelijk.

¹⁴ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/300594>

¹⁵ Muller 2020, 49.

5.2 Besluit breed publiek

Uit het proefputtenonderzoek dat ADEDE bv uitvoerde, blijkt dat zich binnen het onderzochte terrein enkel subrecente sporen schuilhouden. Bijgevolg acht ADEDE bv verder onderzoek dan ook niet noodzakelijk.

6 Bibliografie

Literatuur:

- DE GROOTE K. 2014. Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw), Relicta monografieën 1, Brussel
- MULLER O., 2020, Archeologienota Cocquystraat in Eeklo (Oost-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 610, Gent.
- LE NOIR L. 2017: *Materialen en technieken in historische metselwerkconstructies tussen 1830 en 1945*, Masterproef ingediend tot het behalen van de academische graad van Master of Science in de ingenieurswetenschappen: architectuur (architectuurontwerp en bouwtechniek), Gent
- VAN RANST E. en SYS C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.

Onlinebronnen:

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/>.
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <http://www.geopunt.be/>
- <http://belgica.kbr.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be>
- <http://www.ngi.be>
- http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf
- http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cplI63204_nl.html
- <https://www.topotijdreis.nl/?datatype=maps>

7 Fotolijst proefputtenonderzoek

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind- richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
0001	SP 1	1	1	ZW	X		Vooraanzicht muur	30/03/2023
0002	SP 2-3	1	1	ZO	X		Verbinding tussen muren sporen 2 en 3	30/03/2023
0003	OV 1	1	1	O	X		Overzicht met sporen 1-2-3	30/03/2023
0004	Pr 1	1	2	N		X	Profiel	30/03/2023
0005	4	2	1	O	X		Vooraanzicht muur	30/03/2023
0006	5	2	1	Z	X		Vooraanzicht muur	30/03/2023
0007	Pr 2	2	2	O		X	Profiel	30/03/2023
0008	6	2	1	W & ZO	X		Vooraanzicht en Bovenaanzicht muur	30/03/2023

8 Vondstenlijst proefputtenonderzoek

Inventarisnr.	WP	Spoor	Vlak	Kwadrant	Profiel	Laag	Materiaal categorie	Aantal	Datering	Beschrijving
1	1		1				AW	2		Rood bakkend glazuur met rand en Beige bakkend met wit glazuur en blauwe tekening
2	2		1				AW	1		Rood bakkend met aanzet handvat en groenige glazuur

9 Sporenlijst proefputtenonderzoek

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW (m)	Vorm	Kleur		Vulling	Inclusies		Interpretatie
			L	B	D			K1	K2		I1	I2	
1	1	1		21			Lin						Muur: Bkst 12-21-5 rood, mortel witgrijs, staand verband, OW
2	1	1		21			Lin						Muur: Bkst 12-21-5 rood, mortel witgrijs, koppen verband, NZ
3	1	1		21			Lin						Muur: Bkst 12-21-5 rood, mortel witgrijs, OW
4	2	1					Lin						Muur: Bkst geel-rood/oranje, mortel lgr, NZ
5	2	1		21			Lin						Muur: Bkst 21-9-5 rood, mortel witgrijs, staand verband, OW
6	2	1					Lin						Muur: Bkst x-9-5 geel rood/oranje, mortel witgrijs, NZ

10 Murenlijst proefputtenonderzoek

Spoor	Werkput	Vlak	Baksteen				Mortelsoort	Metselverband	Oriëntatie	Interpretatie
			Kleur	L	B	H				
1	1	1	Rood	21	12	5	Witgrijze harde cementmortel	Staand verband	O-W	Fundering
2	1	1	Rood	21	12	5	Witgrijze harde cementmortel	Koppen verband	N-Z	Fundering
3	1	1	Rood	21	12	5	Witgrijze harde cementmortel		O-W	Fundering
4	2	1	Geel, rood en oranje	?	?	?	Lichtgrijze cementmortel	Kruisverband	N-Z	Fundering
5	2	1	Rood	21	9	5	Witgrijze harde cementmortel	Staand verband	O-W	Fundering
6	2	1	Geel, rood en oranje	?	9	5	Witgrijze harde cementmortel		N-Z	Fundering

11 Lijst van figuren

Figuur 1: Overzicht op het onderzoeksgebied.	10
Figuur 2: Voorgesteld proefputtenplan volgens PVM (boven) en uitgevoerd proefputtenplan (onder).	14
Figuur 3: Overzichtsfoto's van de aangelegde werkputten: werkput 1 (boven) en werkput 2 (onder).	16
Figuur 4: Aardewerk uit INV 1	18
Figuur 5: Vondst 2	19
Figuur 6: Digitaal hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m.....	20
Figuur 7: Digitaal hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m: detail	21
Figuur 8: TAW metingen maaiveld en vlak 2.....	22
Figuur 9: Bodemtypekaart met aanduiding van projectgebied en onderzoeksgebied.....	23
Figuur 10: Locaties van de geregistreerde profielen.....	24
Figuur 11: Foto van profiel in proefput 1	25
Figuur 12: Foto van profiel in proefput 2	26
Figuur 13: Allesporenplan vlak 1	27
Figuur 14: Proefput 1 vlak 1: sporen 1 tot en met 3	29
Figuur 15: Proefput 2 vlak 1: sporen 4 (boven), 5 (linksonder) en 6 (rechtsonder).....	30